MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

05.02.2021

Eduskunnan hallintovaliokunta

LAUSUNTO
(HE 252/2020vp)

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain muuttamisesta

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y. kiittää mahdollisuudesta lausuntoon ja esittää seuraavat huomiot:

MTK pitää erinomaisena hallituksen esitystä teemasta. Kausi 2020 osoitti, että kausityövoimaan liittyvissä käytännöissä on runsaasti toivomisen varaa. Jo nyt on myös näkyvissä ongelmia kausityövoiman saamisessa myös kaudelle 2021. Hallituksen esitys on oikeasuuntainen ja MTK kannattaa esityksissä mukana olevia kokonaisuuksia, mutta esittää niihin muutamia täsmennyksiä.

Nyt käsittelyssä oleva esitys on saatava nopeasti voimaan, koska työvoimatarve kaudelle 2021 alkaa jo maaliskuussa. Lupaprosesseissa on huomattavia jäykkyyksiä, joihin tämä esitys tuo pientä helpotusta.

Nopean voimaansaattamisen mahdollistamiseksi MTK ei tee suuria lisäysesityksiä lakiin, mutta esittää kokonaisuutta, joka tulee säätää lakiuudistuksen seuraavassa vaiheessa, mahdollisimman pian.

Esityksen taustaosiossa todetaan, että maatalouden ja matkailun kausityöt ajoittuvat suhteellisen lyhyelle ajanjaksolle vuodessa. MTK huomauttaa, että ruuhkahuipun aikana kesällä työntekijöitä on paljon, mutta kausi on todellisuudessa pitkä, alkaen jo maaliskuussa ja kestäen myöhäiseen syksyyn.

Hallituksen esityksen yksityiskohdat

MTK kannattaa sitä, että lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kausityöntekijän mahdollisuutta vaihtaa työnantajaa Suomessa ollessaan helpotetaan. Kauden 2020 väliaikainen mahdollisuus auttoi turvaamaan tämän kauden työvoiman saannin.

> *MTK huomauttaa, että asiointi ja byrokratia tulee säätää mahdollisimman pieneksi. Tästä syystä työnantajan vaihtamisessa tai uuden työnantajan lisäämisestä lupaan tulee riittää ilmoitus ja vaihdon tulee olla mahdollista ilmoituspäivästä lukien. Vastaavasti paluu alkuperäiselle työnantajalle tulee olla sujuvaa. Päätösmenettely sitoisi huomattavasti mm. Migrin voimavaroja.*

MTK kannattaa myös sitä, että kausityöntekijöiden maahan paluuta helpotettaisiin siten, että aiemman työnantajan palvelukseen, aiempaan työhön palaavan kausityöntekijän ei tarvitsisi esittää selvitystä työnteon edellytyksistä ja työehdoista.

> *MTK korostaa, että Suomeen tulee pääsääntöisesti samat henkilöt vuosittain. Tästä syystä maahan paluuta tulisi helpottaa entisestään. Samalle työnantajalle palaavan työntekijän tulisi saada jatkoluvan, vaikka välillä kävisi kotimaassaan. Myöskään tunnistautumista ei tarvittaisi,*

koska henkilön tiedot ovat jo valmiiksi järjestelmässä. Tämä mahdollistaisi nopeamman ja edullisemman lupakäsittelyn keventäen viranomaisten taakkaa.

Muut muutostarpeet, jotka tulee toteuttaa pikaisesti.

Kuten aiempana todettu, tulee nyt valiokunnan käsittelyssä oleva hallituksen esitys saada nopeasti voimaan. Tästä syystä MTK esittää, että seuraavat kausityövoimaa koskevat uudistukset toteutetaan nopeasti joko kausityölain uudella muutoksella tai muulla keinoin.

Suuri osa kausityöntekijöistä tulee Suomeen alle kolmen kuukauden työhön oikeuttavalla kausityötodistuksella. Migrin prosessien ollessa pahasti ruuhkautuneita, tulisi näitä lupia voida käsitellä myös TE-toimistoissa tai antaa mahdollisuus työskennellä biometrisen passin ja sähköisen ilmoituksen perusteella.

Lupaprosessit ovat paikoin todella ruuhkautuneita ja niihin kuuluu useita eri vaiheita. Lupaprosessia tulisi nopeuttaa, lupaamalla esimerkiksi kahden viikon käsittelyaikatakuu ja tarkastelemalla kriittisesti lupaprosessin eri vaiheet.

Oleskelulupiin kuuluu edelleen vaatimus muovisen oleskelulupakortin saamisesta. Tämän kortin lähettäminen Suomesta lähtömaahan sekä sen noutaminen kaukanakin olevista edustustoista voi olla todella aikaa vievää. Muovisten korttien rinnalle tulee luoda mahdollisuus mobiilikorttiin.

Kuluneella kaudella usea työntekijä pääsi maahan vasta paljon luvan alkamisen jälkeen. Tuleville vuosille luvalle tulisi määrittää avoin alkamispäivämäärä, koska kauden alku riippuu säästä, ei kalenterista. Lisäksi mahdolliset koronarajoitukset voivat vaikuttaa maahanpääsyyn. Lupa alkaisi siitä päivästä, kun työtekijä saapui Suomeen. Alkamispäivä voidaan määrittää kuitenkin esimerkiksi liukuvaksi kuukauden sisällä.

Kolmansista maista tulevat työntekijät tunnistautuvat pahimmillaan useita kertoja liittyen joko kausityöhön liittyvän luvan saantiin tai esimerkiksi sähköistä tunnistautumista vaativien tunnusten saamiseksi. Tunnistautumista varten on joskus matkustettava pitkän matkan päähän. Tunnistautumista tulee kehittää siten, että yksi tunnistautuminen joko kotimaassa tai lähtömaan suurlähetystössä riittää. Edellisenä kautena tehty tunnistautuminen tulisi olla myös kelvollinen seuraavalle kaudelle. On resurssien tuhlausta vaatia henkilöltä vuodesta toiseen tunnistautumista. Henkilö kuitenkin on sama.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.

Marko Mäki-Hakola
Elinkeinojohtaja